

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Освітньо-наукова програма

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

“ _____ ” _____ 2024 року,
протокол № _____

Введено в дію з _____ 2024 р.

наказом від “ _____ ” _____ 2024 р. № _____

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Олександр ГОЛОВКО

« _____ » _____ 2024 р.

Харків, 2024 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на:

1. Науково-методичній раді Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна:

протокол № _____ від «___» _____ 2024 р.

Голова науково-методичної ради,
проректор з науково-педагогічної роботи _____ (Олександр ГОЛОВКО)

2. Вченій раді факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу:

протокол № 14 від «28» березня 2024 р.

Заступник голови Вченої ради факультету _____ (Тетяна МІРОШНИЧЕНКО)

3. Науково-методичній комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу:

протокол № 11 від «26» березня 2024 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету _____ (Олена МИКОЛЕНКО)

4. Кафедрі міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова:

протокол № 13 від «25» березня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри,

к.е.н., доцент

_____ (Анна ЗАЙЦЕВА)

ПРЕАМБУЛА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади	Науковий ступінь, вчене звання
<i>Керівник робочої групи (гарант освітньої програми)</i>		
Довгаль Олена Андріївна	професор ЗВО кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	доктор економічних наук, професор
<i>Члени робочої групи</i>		
Григорова-Беренда Лариса Іванівна	доцент ЗВО кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова, заступник декана з навчальної роботи факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	кандидат економічних наук, доцент
Казакова Надія Артурівна	професор ЗВО кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	кандидат географічних наук, доцент
Коновалова Ірина Василівна	Заступник директора Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації – начальник управління аналітики, прогнозування та розвитку підприємництва	кандидат наук з державного управління
Матюшенко Ігор Юрійович	професор ЗВО кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	доктор економічних наук, професор
Булгакова Ольга Олексіївна	аспірантка кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	-
Ханова Олена В'ячеславівна	доцент ЗВО кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура	кандидат географічних наук, доцент

	Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	
Шуба Марина Володимирівна	доцент ЗВО кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	кандидат економічних наук, доцент

До проектування освітньої програми долучені:

Представники здобувачів вищої освіти: Булгакова Ольга Олексіївна, аспірантка кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Представники роботодавців: Коновалова Ірина Василівна, заступник директора Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації – начальник управління аналітики, прогнозування та розвитку підприємництва.

При розробці проєкту Програми враховані вимоги:

– Стандарту вищої освіти України за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 Міжнародні відносини. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 19.07.2023 р. № 863.

– Національної рамки кваліфікації, затвердженою Постановою КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019; № 519 від 25.06.2020).

1. Профіль освітньо-наукової програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Офіційна назва програми	Міжнародні економічні відносини International Economic Relations
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з міжнародних економічних відносин
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Галузь знань – 29 Міжнародні відносини Спеціальність – 292 Міжнародні економічні відносини
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний. Обсяг освітньо-наукової програми – 54 кредити ЄКТС
Наявність акредитації	Акредитовано Національним агентством. Сертифікат про акредитацію № 757 від 19.11.2020 р. Строк акредитації – до 01.07.2026 р.
Передумови	Для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії можуть вступати особи, що здобули освітній ступінь магістра. Програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями, повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Додаткові вимоги до правил прийому	Немає
Мова викладання	Українська, англійська
Термін дії освітньої програми	2024-2028 рр.

Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://international-relations-tourism.karazin.ua/research/postgraduate/pidghotovka_aspirantiv.html
2 - Мета освітньої програми	
Мета програми	Підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових комплексних знань і їх впровадження у професійну практику, шляхом формування та розвитку у здобувачів програмних компетентностей, необхідних для розв'язання ними актуальних проблем дослідницько-інноваційної, професійної та викладацької діяльності у сфері міжнародних економічних відносин та відображення їх у власному науковому дослідженні.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»; Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Опис предметної області	<p>Об'єкт(и) вивчення та/або діяльності: концептуальні та методологічні засади функціонування і розвитку міжнародних економічних відносин у їх нерозривному міждисциплінарному та міжгалузевому поєднанні щодо діяльності суб'єктів світового економічного простору у процесі еволюції міжнародного співробітництва за умов глобальної невизначеності.</p> <p>Цілі навчання: набуття здатності розв'язувати комплексні завдання та проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері міжнародних відносин, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики за умов невизначеності.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, концепції, принципи, парадигмальне підґрунтя та методологічні засади глобального економічного розвитку, їх використання для пояснення закономірностей суспільних відтворювальних процесів</p>

	<p>у взаємозв'язку і взаємозалежності на основі міжнародної економічної діяльності, міжнародного поділу праці та інституційного механізму регулювання в процесі трансформації міжнародних економічних відносин.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнологічні, теоретичні, емпіричні методи наукового пізнання, методи економіко-математичного моделювання, фінансово-економічного та статистичного аналізу; методики оцінювання, моделювання та прогнозування розвитку міжнародних економічних відносин на різних рівнях; сучасні цифрові технології.</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмне забезпечення.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Програма освітньо-наукова, теоретично-прикладна.</p> <p>Професійна складова є теоретично та педагогічно орієнтованою, тобто спрямована на засвоєння основних концепцій, оволодіння термінологією, формування розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», а також оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками використання сучасних освітніх технологій у вищій школі.</p> <p>Дослідницька складова є науково орієнтованою і спрямована на переосмислення наявних та створення нових комплексних знань щодо особливостей розвитку міжнародних економічних відносин між суб'єктами міжнародних відносин з урахуванням сучасних тенденцій розвитку глобальної економіки (теоретичний аспект), а також на використання результатів дослідницько-інноваційної діяльності для розв'язання комплексних проблем у сфері міжнародних економічних відносин (прикладний аспект).</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Формування у здобувачів вищої освіти (аспірантів) здатності розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в сфері міжнародних економічних відносин та інших галузях світового господарства, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики</p> <p>Ключові слова: міжнародні економічні відносини, світове</p>

	господарство, зовнішньоекономічна діяльність, міжнародна торгівля, міжнародні фінанси, міжнародна міграція, міжнародний маркетинг, зовнішньоторговельна політика
Особливості програми	<p>Освітньо-наукова програма готує фахівців, які зможуть зробити вагомий внесок у розвиток міжнародних економічних відносин, оскільки поєднує поглиблене вивчення економічної теорії з аналізом політичних, соціальних та правових аспектів міжнародних економічних відносин; здобувачі отримують знання та навички, необхідні для дослідження складних проблем глобальної економіки та економіки України з різних точок зору.</p> <p>Унікальність програми полягає в тому, що вона 1) реалізується в ХНУ імені Каразіна, який є провідним багатогалузевим університетом дослідницького типу (підтверджено національними та міжнародними рейтингами предметної сфери), що дає підґрунтя для проведення перспективних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин на засадах міждисциплінарності та актуальних запитів вітчизняного й світового ринків; 2) ґрунтується на фундаментальних постулатах і результатах сучасних наукових досліджень новітніх тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин; 3) складається із освітньої та наукової складових, які поєднують знання з економіки, права, математики та іноземної мови, що поглиблює фаховий світогляд і забезпечує базис для проведення наукових досліджень та подальшої професійно-наукової діяльності здобувача, його співробітництво із закладами науки та освіти, бізнес-середовищем, міжнародною спільнотою; 4) містить авторські дисципліни, покликані розвинути універсальні навички дослідника у сфері міжнародних економічних; 5) викладачами ОНП є представники наукових шкіл, які сформувалися та розвиваються в Університеті і на факультеті міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інших посадах, що потребують

	кваліфікації доктора філософії з міжнародних економічних відносин у дослідницьких установах і підрозділах підприємств, установ, організацій.
Придатність до працевлаштування	<p>У результаті виконання ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», присвоєння їм відповідної академічної кваліфікації згідно з Класифікатором професій ДК 003:2010, затвердженого Наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р. за № 327 та враховуючи реальні потреби ринку праці випускники аспірантури мають широкі перспективи працевлаштування.</p> <p>Науково-викладацька діяльність: керівники науково-дослідних підрозділів (1237), керівники проектів та програм (1238), викладачі університетів та вищих навчальних закладів (231), професори та доценти (2310.1), наукові співробітники (2351.1).</p> <p>Адміністративна діяльність у державних закладах та закладах освіти: керівні працівники апарату центральних органів державної влади (1229.1), керівні працівники апарату місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування (1229.3), керівники підрозділів у сфері освіти та виробничого навчання (1229.4), керівники підрозділів кадрів і соціально-трудова відносин (1232), професіонали в сфері державної служби, фінансів, банківської справи, страхування, аудиту, бухгалтерського обліку, праці та зайнятості, маркетингу, ефективності підприємництва, раціоналізації виробництва та інтелектуальної власності (241).</p> <p>Управлінська діяльність у бізнес-середовищі: керівники підприємств, установ та організацій (12), керівники виробничих та інших основних підрозділів (122), керівники фінансових підрозділів (1233), керівники банківських установ та страхових компаній (13), менеджери (управителі) підприємств, установ, організацій та їх підрозділів (14).</p> <p>Місця працевлаштування: посади у підрозділах наукових та державних установ, профільних кафедрах університетів, в органах державної та місцевої влади, на підприємствах та в організаціях.</p>
Подальше навчання	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.

5 – Викладання та оцінювання

Викладання та навчання	<p>У викладанні навчальних дисциплін поєднуються традиційні методики навчання та сучасні педагогічні технології, інформаційні технології, інтерактивні та дослідницькі методики, навчання за технологією тренінгу (метод групової творчої роботи, каскадної дискусії, рольові ігри, кейс-метод, метод портфоліо, метод проєктів, проведення наукових семінарів та web-конференцій). Застосовується проблемно-орієнтований стиль викладання та викладання, засноване на дослідженні; наукові диспути в аудиторії; метод програмування з визначення алгоритму пошуку вирішення проблеми, активної участі у формулюванні проблемної ситуації, висунення припущень, доведення гіпотези та перевірки правильності її вирішення; історичний, системний, процесуальний, евристичний, структурно-функціональний підходи, а також методи порівняння та узагальнення, економіко-математичного моделювання, прогнозування та інші.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання може здійснюватися в усній, письмовій та практичній формах. Об'єктом оцінювання можуть виступати: результати написання тестових, ситуаційних, розрахунково-аналітичних, творчих завдань, есе, доповнення, участь у дискусії тощо.</p> <p>Оцінювання виконаних завдань і відповідей здійснюється з дотриманням таких принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань; систематичність; диференційованість; об'єктивність; умотивованість оцінок; вимогливість та єдність вимог.</p> <p>В оцінюванні враховуються наступні критерії:</p> <ul style="list-style-type: none"> – характеристики відповіді: елементарна, фрагментарна, повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча; – якість знань: правильність, повнота, осмисленість, глибина, системність, узагальненість; – рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки; – досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, формулювати гіпотези та логіку їх перевірки, обґрунтовувати висновки. <p>Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою (по навчальній дисципліні в цілому).</p>

	<p>Критично-розрахунковий мінімум для допуску до екзамену або заліку – 30 балів, а рекомендований – 35 балів протягом семестру.</p> <p>Невід’ємною частиною підготовки аспірантів до контролю є своєчасне виконання обов’язкових видів робіт та відвідування аудиторних занять.</p> <p>Екзамен здійснюється у формі письмової роботи або усної відповіді на питання за тестами, білетом, за яку можна одержати максимально до 40 балів. Підсумкові екзамени та заліки з дисциплін освітньої складової навчання аспіранти складають на першому, другому та третьому році навчання.</p> <p>Виконання індивідуального плану аспіранта щорічно обговорюється на засіданні кафедри.</p> <p>Оцінювання дисертаційного дослідження здійснюється за підсумками публічного захисту у разових радах із захисту дисертацій.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв’язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК04. Здатність розв’язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері міжнародних економічних відносин та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях.</p> <p>СК02. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики міжнародних економічних відносин.</p> <p>СК03. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати неекономічні аспекти при розв’язанні комплексних</p>

	<p>проблем міжнародної економічних відносин та проведенні досліджень.</p> <p>СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері міжнародних економічних відносин, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.</p> <p>СК05. Здатність до формування наукового цілісного уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції, європейської та євроатлантичної інтеграції.</p> <p>СК06. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері міжнародних економічних відносин.</p> <p>СК07. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання, дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на межі предметних галузей з урахуванням сучасних тенденцій та трендів останніх досягнень світової науки.</p> <p>РН02. Критично мислити, узагальнювати й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, приймати ефективні рішення на основі сучасних методів прийняття рішень, логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів.</p> <p>РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p> <p>РН04. Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.</p> <p>РН05. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими проєктами, які дають можливість розв'язувати комплексні проблеми у сфері</p>

міжнародних економічних відносин, створювати нове цілісне знання з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності, забезпечивши реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо результатів проєктів.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми МЄВ державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН07. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН08. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з міжнародних економічних відносин з використанням сучасного наукового інструментарію.

РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері міжнародних економічних відносин, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН10. Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин на основі цілісного наукового уявлення про економічну єдність світу, ефективно застосовувати регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

РН11. Застосовувати сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням сучасних цифрових технологій та спеціалізованого програмного забезпечення для наукового обґрунтування та підтвердження / спростування гіпотез.

	PH12. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері міжнародних економічних відносин, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	<p>Науково-педагогічний персонал відповідає вимогам чинного законодавства України, а саме:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність групи забезпечення, відповідальної за підготовку здобувачів освітнього ступеня доктора філософії, до складу якої входять 13 осіб, які мають науковий ступінь та вчене звання, у тому числі сім докторів наук. 2. Кадровий склад групи забезпечення включає викладачів, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, а також кваліфікацію відповідно до спеціальності, підтверджену науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як чотирма видами чи результатами, переліченими у пункті 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р., № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 347 від 10.05.2018, № 180 від 03.03.2020, № 365 від 24.03.2021). 3. Наявність у гаранта освітньо-наукової програми наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю та стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи більше 40 років. 4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи: <ol style="list-style-type: none"> 1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання – 100% загальної кількості дисциплін; 2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – 54% від загальної кількості дисциплін.
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу (навчальні приміщення, спеціалізовані кабінети, комп'ютерні класи, навчальні лабораторії – 2,4 кв. метрів на одну особу, мультимедійне обладнання - не менше ніж 30% від потреби) відповідає вимогам та

	<p>потребам до проведення лекційних і практичних занять, у т.ч. в дистанційному режимі.</p> <p>В університеті є локальні комп'ютерні мережі з доступом до мережі Інтернет.</p> <p>Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, їдальня, спортивні зали та відкриті спортивні майданчики, тренажерні зали, медичний комплекс), кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам – 100% від мінімальної потреби.</p>
<p>Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення</p>	<p>Інформаційне забезпечення :</p> <ul style="list-style-type: none"> – точки бездротового доступу до мережі Інтернет; – необмежений доступ до мережі Інтернет; – Центральна наукова бібліотека, читальні зали (із вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями та наявністю доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю); – офіційний веб-сайт університету, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація); – електронний ресурс закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану; – віртуальне навчальне середовище Moodle, Google Classroom. платформи для проведення онлайн відео-конференцій та вебінарів Zoom та Google Meet; – корпоративна пошта. <p>Навчально-методичне забезпечення (оприлюднено на сайті):</p> <ul style="list-style-type: none"> – навчальні й робочі плани; графіки навчального процесу; – робочі навчальні програми дисциплін; – методичні матеріали з вивчення навчальної дисципліни; – програма аспірантської (педагогічної) практики; – методичні матеріали для проведення атестації аспірантів та виконання дисертаційного дослідження тощо.
<p>9 – Академічна мобільність</p>	

Національна кредитна мобільність	<p>Національна кредитна мобільність здійснюється згідно з вимогами чинного законодавства та на основі укладених двосторонніх договорів між Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна та вищими навчальними закладами України.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Міжнародна кредитна мобільність здійснюється згідно з вимогами чинного законодавства та на основі укладених двосторонніх договорів між Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна та вищими навчальними та науково-дослідними закладами країн-партнерів.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Навчання іноземних здобувачів може здійснюватися згідно з вимогами чинного законодавства. Необхідною умовою навчання іноземних аспірантів є надання документу про знання ними української мови або ж вивчення української мови в якості іноземної мови для аспірантів, якщо вони не вивчали її раніше. Іноземці можуть обрати мову навчання на даній освітній програмі – англійську.</p>

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми Та їх логічна послідовність

2.1. Освітня складова ОНП доктор філософії

Використовуються такі скорочення назв циклів підготовки, до яких належать блоки змістових модулів навчальних дисциплін: ОК – обов’язкові компоненти; ВК – вибіркові компоненти.

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1.Обов’язкові компоненти			
1.1. Цикл загальнонаукової підготовки			
ОК 1.	Іноземна мова для аспірантів	8	Екзамен
ОК 2.	Філософські засади та методологія наукових досліджень	6	Залік
ОК 3.	Управління науковими проектами	5	Залік
ОК 4.	Інноваційні освітні технології у вищій школі	5	Залік
Загальний обсяг		24	
1.2. Цикл практичної підготовки			
ОК 5.	Аспірантська (педагогічна) практика	5	Залік
Загальний обсяг		5	
1.3. Цикл професійної підготовки (обов’язкова частина)			
ОК 6.	Глобальні виклики в системі МЕВ	5	Екзамен
ОК 7.	Особливості світових інтеграційних процесів	5	Екзамен
ОК8	Економіко-математичне моделювання глобальних економічних явищ	5	Екзамен
Загальний обсяг		15	
Загальний обсяг обов’язкових освітніх компонентів		44	
2. Вибіркові компоненти професійної підготовки <i>(аспіранти обирають самостійно три дисципліни з вибірових дисциплін за рекомендацією наукового керівника для набуття професійних знань та навичок, доцільних для проведення дисертаційного дослідження)</i>			
ВК 1.	Вибіркова дисципліна 1	5	Залік
ВК 2.	Вибіркова дисципліна 2	5	Залік
ВК 3.	Вибіркова дисципліна 3	5	Залік
Загальний обсяг вибірових освітніх компонентів		15	
Загальний обсяг освітньої складової програми		59	

В основу розроблення освітньо-наукової програми покладено компетентнісний підхід з використанням ЄКТС, де для досягнення запланованих результатів навчання за освітньою програмою (навчальною

дисципліною, модулем) передбачаються певні витрати часу здобувачів, тобто необхідний і достатній обсяг навчального навантаження, виражений у кількості кредитів ЄКТС (1 кредит ЄКТС дорівнює 30 год.).

Освітня програма передбачає виділення 2-х компонент – освітньої та наукової.

Освітня компонента складається з обов'язкової та вибіркової компонент.

Обов'язкова компонента включає цикли загальнонаукової, професійної та практичної підготовки.

До циклу *загальнонаукової підготовки* відносяться такі обов'язкові навчальні дисципліни, як «Іноземна мова для аспірантів», «Філософські засади та методологія наукових досліджень», «Управління науковими проектами», «Інноваційні освітні технології у вищій школі», що спрямовані на формування у здобувача вищої освіти загальнонаукових (філософських) компетентностей, зокрема, набуття здатності спілкуватися іноземною мовою, представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів економічної проблематики; формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, прогресивного світогляду, здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; універсальних навичок дослідника, зокрема формування здатності до проведення наукових досліджень, опублікування його результатів, застосування інформаційних технологій у науковій діяльності; опанування методологією та інструментарієм організації та проведення навчальних занять та наукової роботи студентів.

Цикл практичної підготовки передбачає проходження аспірантської (педагогічної) практики, яка спрямована на формування у здобувачів практичних навичок здійснення викладацької діяльності на високому професійному рівні.

Цикл професійної підготовки представлений обов'язковою та вибірковою частинами.

Обов'язкова частина циклу професійної підготовки складається з дисциплін «Глобальні виклики в системі МЕН», «Особливості світових інтеграційних процесів» та «Економіко-математичне моделювання глобальних економічних явищ», що спрямовані на засвоєння основних концепцій, оволодіння термінологією, формування розуміння теоретичних і практичних проблем, історії та особливостей сучасного етапу глобального економічного розвитку, формування системи теоретичних знань і практичних вмінь застосування спеціальних методів організації економічних досліджень, у тому числі методів економіко-математичного моделювання та статистичного аналізу з використання сучасних інформаційних технологій та вміння використовувати їх у науковому дослідженні.

Вибіркова частина циклу професійної підготовки складається з переліку вибіркових дисциплін, з яких аспіранти вибирають самостійно три дисципліни, доцільних для проведення дисертаційного дослідження.

До *вибіркової частини циклу професійної підготовки* відносяться такі дисципліни з їхніми цілями:

1. «Еволюція наукової парадигми глобального економічного розвитку» – формування необхідних теоретичних знань та практичних навичок, методологічних підходів до аналізу еволюції глобального економічного розвитку;
2. «Методологія економічних досліджень» – формування поглиблених теоретичних уявлень про цілісну концепцію наукового дослідження в економічних науках;
3. «Цифрова трансформація глобального бізнес-середовища» – формування системи теоретичних знань щодо стратегій і практики міжнародної інформаційної політики, формування навичок використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у глобальному бізнес-середовищі;
4. «Третій сектор і соціальна економіка у світовому господарстві» – формування необхідних теоретичних знань та практичних навичок, які дозволять ефективно використовувати на практиці світовий досвід різних форм і моделей третього сектора і соціальної економіки;
5. «Економічна дипломатія та дипломатичний менеджмент» – формування сучасного бачення економічної дипломатії та дипломатичного менеджменту в міжнародних процесах, найважливіших явищ в економічній дипломатії, ознайомлення з особливостями сфери економічної взаємодії держав, інтеграційних об'єднань на міжнародній арені, з розвитком сучасної економічної дипломатії України;
6. «Трансформація світової фінансової архітектури в умовах глобалізації» – формування необхідних теоретичних знань та практичних навичок, які дозволять ефективно використовувати на практиці методологічні підходи до аналізу трансформації світової фінансової архітектури в умовах глобалізації.
7. «Управління інноваційним бізнесом і стартап-проектами» – забезпечує набуття аспірантами теоретичних знань з бізнес-планування і практичних навичок складання бізнес планів, формування навичок комплексного підходу до організації власного бізнесу;
8. «Просторова економіка і регіональний розвиток» – оволодіння сукупністю теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів регіонального розвитку, його обґрунтуванням та описом відповідно до сучасних вимог з урахуванням набутого досвіду розбудови національної економіки;

9. «Україна в системі світогосподарських зв'язків: нормативно-правова база та вектори розвитку» – формування у аспірантів теоретичних знань й практичних навиків щодо діагностики та оцінки місця України в системі світогосподарських відносин, аналізу сучасних глобалізаційних процесів та застосування методів, методик та інструментарію при дослідженні економічних явищ.

Аспіранти також мають можливість вибору навчальних дисциплін з програм іншого рівня вищої освіти та інших спеціальностей Університету, а саме з переліку міжфакультетських дисциплін, розміщеного у відкритому доступі на сайті Університету (<https://karazin.ua/osvita/vibirkovi-distciplini/>) та факультету (https://international-relations-tourism.karazin.ua/academics/vybir_studenta/mizhfak.html), що оновлюється кожного семестру.

2.3. Наукова складова ОНП доктор філософії

Наукова компонента передбачає проведення протягом усього періоду навчання в аспірантурі дисертаційного дослідження, підготовку дисертації та її публічний захист. Обсяг та види робіт зазначаються в індивідуальному плані підготовки здобувача. Наукова атестація здобувача за результатами науково-дослідницької діяльності здійснюється на засіданнях кафедр по завершенню кожного семестру. Публічний захист дисертаційного дослідження проводиться в спеціалізованих або тимчасових радах із захисту дисертацій відповідно до чинних нормативних документів.

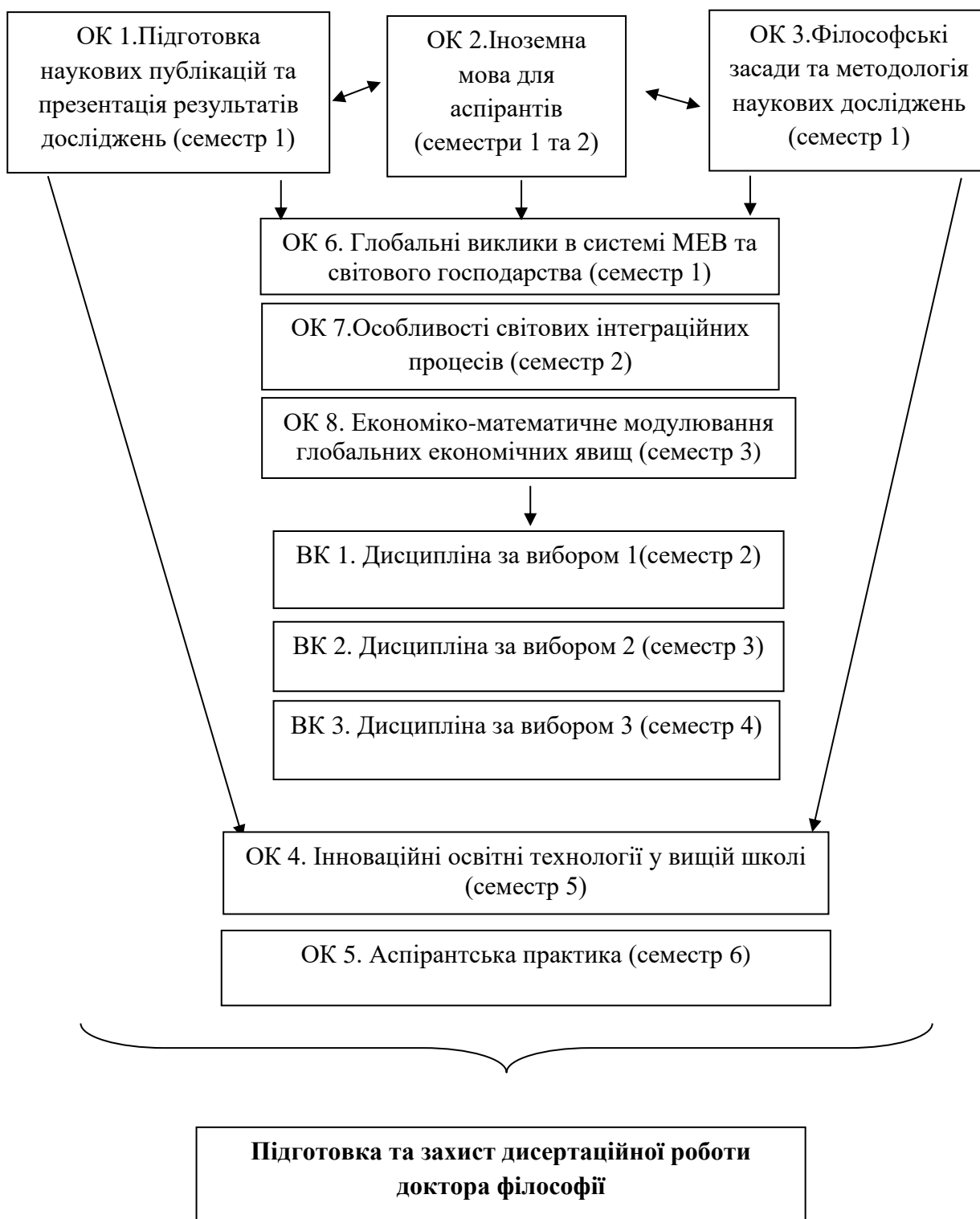
Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом наукового керівника та оформлення його результатів у вигляді дисертації обсягом 180-200 сторінок.

Наукова складова містить перелік видів наукової роботи аспіранта та форми контролю (звітування), оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Рік підготовки	Зміст наукової роботи аспіранта	Форма контролю
1 рік	Обґрунтування теми власного дослідження, визначення змісту, строків виконання та обсягу наукових робіт; вибір та обґрунтування методології проведення власного наукового дослідження, здійснення огляду та аналізів існуючих поглядів та підходів, що розвинулись в сучасній науці за обраним напрямом. Участь у науково-практичних конференціях (семінарах) з публікацією тез доповідей	Затвердження індивідуального плану роботи аспіранта на вченій раді інституту/факультету, щосеместрове звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта
2 рік	Проведення під керівництвом наукового керівника власного наукового дослідження, що передбачає вирішення дослідницьких завдань шляхом	Щосеместрове звітування про хід

Рік підготовки	Зміст наукової роботи аспіранта	Форма контролю
	застосування комплексних теоретичних та емпіричних методів. Підготовка та публікація статті у наукових фахових виданнях за темою дослідження; участь у науково-практичних конференціях (семінарах) з публікацією тез доповідей	виконання індивідуального плану
3 рік	Аналіз та узагальнення результатів власного наукового дослідження; обґрунтування наукової новизни отриманих результатів, їх теоретичного та/або практичного значення. Підготовка та публікація статей у наукових фахових виданнях за темою дослідження; участь у науково-практичних конференціях (семінарах) з публікацією тез доповідей	Щосеместрове звітування про хід виконання індивідуального плану
4 рік	Оформлення наукових досягнень аспіранта у вигляді дисертації, підведення підсумків щодо повноти висвітлення результатів дисертації в наукових статтях відповідно чинних вимог. Впровадження одержаних результатів та отримання підтверджуючих документів. Подання документів на попередню експертизу дисертації. Підготовка наукової доповіді для випускної атестації (захисту дисертації)	Щосеместрове звітування про хід виконання індивідуального плану. Надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

3. Структурно-логічна схема ОНП

4. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері міжнародних економічних відносин або на її межі з іншими спеціальностями, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті (репозитарії) закладу вищої освіти.

Підсумкова атестація аспірантів, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини, завершується присвоєнням кваліфікації доктор філософії з міжнародних економічних відносин та врученням диплому встановленого зразка про здобутий ступінь вищої освіти.

5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	Наукова компонента
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК01		+				+	+		+
ЗК02	+	+		+				+	+
ЗК03	+				+				+
ЗК04		+			+	+			+
СК01			+				+		+
СК02						+	+	+	+
СК03		+				+			+
СК04			+			+			+
СК05						+	+		+
СК06	+			+	+				+
СК07			+	+	+			+	+

**6. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (РН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	Наукова компонента
РН01		+		+		+			+
РН02		+			+		+		+
РН03			+					+	+
РН04		+			+	+			+
РН05			+			+	+		+
РН06	+		+						+
РН07			+					+	+
РН08			+					+	+
РН09						+		+	+
РН10						+	+		+
РН11							+	+	+
РН12	+			+	+				+

**Керівник робочої групи
(гарант освітньо-наукової програми)**
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова

Олена ДОВГАЛЬ